

Sygn. akt I ACa 1098/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSO del. Beata Kurdziel
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **P. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 23 kwietnia 2014 r. sygn. akt IX GC 172/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa1098/14

UZASADNIENIE

Powód A. K. wniósł o zasądzenie od pozwanej P. K. kwoty 359.897,19 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu. W uzasadnieniu żądania wskazał, że:

strony, w ramach prowadzonych przez nie działalności gospodarczych, zawarły w dniu 1 grudnia 2011r. umowę sprzedaży rzeczy (ruchomości), stanowiących wyposażenie przedsiębiorstwa strony powodowej za cenę 396.000 złotych plus 23 % VAT. Dla udokumentowania transakcji sprzedaży strona powodowa wystawiła dla strony pozwanej fakturę VAT nr (...) w dniu 7.12.2011r.

W dniu zawarcia umowy strona pozwana jako kupująca zapłaciła stronie powodowej jako sprzedawcy, tytułem zapłaty części ceny sprzedaży, kwotę 200.000 złotych.

Pozostała część ceny sprzedaży miała być zapłacona w dwóch ratach oznaczonych w umowie jako rata II i III, to jest 196.000zł w terminie do dnia 15.01.2012r. oraz 91.080zł w terminie do dnia 15.02.2012r.

Tytułem zabezpieczenia zapłaty wskazanych wyżej dwóch rat strona pozwana jako kupująca wystawiła weksel własny „in blanco” z klauzulą „bez indosu” i wręczyła go stronie powodowej, umocowując ją do jego wypełnienia i dochodzenia praw z niego po upływie terminu zapłaty którejkolwiek z wyżej wymienionych dwóch rat. Strona pozwana nie zapłaciła żadnej za owych dwóch rat, których płatność zabezpieczał wystawiony weksel, w żadnej części.

Strona powodowa przez swego pełnomocnika w dniu 27.12.2013r. wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 359.897zł 19gr (w.p.s.) wynikających z umowy, a zabezpieczonych wystawionym wekslem, w terminie do dnia 7.01.2014r., pod rygorem wypełnienia weksla na tę sumę i skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Strona pozwana w żaden sposób nie zareagowała na to wezwanie.

Strona powodowa wypełniła wręczony jej przez stronę pozwaną jej weksel własny, na kwotę wskazaną w tym wezwaniu do zapłaty z dnia 27 grudnia 2013r.. Na kwotę tę składa się suma kwot: pierwszej raty 196.000zł , drugiej raty 91.080 zł oraz suma odsetek ustawowych obliczonych od kwoty 196.000zł od dnia 16.01.2012r. do dnia 7.01.2014r. oraz od kwoty 91.080zł od dnia 16.02.2012r. do dnia 7.01.2014r. , doliczonych do sumy nie zapłaconych dwóch rat na zasadzie § 6 ust. 1 umowy z dnia 1.12.2011r. w związku z art. 481 k.c.

Jednocześnie strona powodowa domaga się dalszych odsetek ustawowych od dnia 8.01.2014r. do dnia zapłaty na zasadzie par.6 ust.1 umowy z dnia 1 grudnia 2011 roku i art. 481 kc .

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 stycznia 2014r. sygn. akt IX GNc 33/14 Sąd Okręgowy w Krakowie uwzględnił roszczenie w całości .

Pozwana składając zarzuty wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa. Przyznała fakt zawarcia umowy z dnia 1grudnia 2011 roku. Podniosła zarzut nieważności weksla z uwagi na to, że weksel przedłożony do pozwu nie spełnia wymogów ważności określonych w przepisie art. 101 pkt 6 w/w ustawy, albowiem zawiera dwa oznaczenia roku wystawienia weksla tj. 2012 i 2014. Umieszczenie kilku dat w taki sposób jak na wekslu zdaniem pozwanej unieważnia weksel. Ponadto o wypełnieniu weksla powód informował pozwaną już w roku 2012, a to w piśmie z dnia 5 kwietnia 2012r. i w piśmie z dnia 27 grudnia 2012 roku .

Pozwana podniosła nadto zarzut uzupełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem zawartym w dołączonej do pozwu umowie sprzedaży z dnia 1.12.2011 r. na sumę wyższą niż suma wymagalnych zobowiązań pozwanej wobec powoda. Zdaniem pozwanej przedmiotowy weksel nie został też przedstawiony pozwanej do zapłaty i dlatego brak jest podstaw do zasądzenia odsetek od dnia 8 lutego 2014 roku.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014r. sygn. akt IX GC 172/14 Sąd Okręgowy w Krakowie utrzymał nakaz zapłaty w mocy.

Sąd ten ustalił, że strony zawarły w dniu 1 grudnia 2011 roku umowę sprzedaży rzeczy (ruchomości), stanowiących wyposażenie przedsiębiorstwa strony pozwanej za cenę 396.000 złotych plus 23 % VAT. Strona powodowa wystawiła dla strony W dniu zawarcia umowy strona pozwana jako kupująca zapłaciła stronie powodowej jako sprzedawcy , tytułem zapłaty części ceny sprzedaży, kwotę 200.000 złotych. Pozostała część ceny sprzedaży miała być zapłacona w dwóch ratach oznaczonych w umowie jako rata II i III, to jest 196.000zł w terminie do dnia 15.01.2012r. oraz 91.080zł w terminie do dnia 15.02.2012r. Tytułem zabezpieczenia zapłaty wskazanych wyżej dwóch rat strona pozwana jako kupująca wystawiła zgodnie z(...)umowy weksel własny „in blanco” z klauzulą „bez indosu” , który w nadruku miał zapis „ (...)i wręczyła go stronie powodowej, umocowując ją do jego wypełnienia i dochodzenia praw z niego po upływie terminu zapłaty którejkolwiek z wyżej wymienionych dwóch rat zgodnie z par(...) umowy. Pozwana nie zapłaciła żadnej

z dwóch rat , których płatność zabezpieczał wystawiony weksel. W tym stanie rzeczy strona powodowa przez swego pełnomocnika w dniu 27 grudnia 2013r. wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 359.897zł 19gr jako jej należności wynikających z umowy, do tej pory niezapłaconych, a zabezpieczonych wystawionym wekslem, w terminie do dnia 7.01.2014r., pod rygorem wypełnienia weksla na tę sumę i skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wezwanie zostało odebrane 30 grudnia 2013 roku. Strona pozwana w żaden sposób nie zareagowała na to wezwanie.

W tej sytuacji powód, zgodnie z zapowiedzią uczynioną w wezwaniu, w dniu 7 stycznia 2014r. wypełnił wręczony jej przez stronę pozwaną weksel własny, na kwotę wskazaną w tym wezwaniu do zapłaty z dnia 27 grudnia 2013r. Na kwotę tę składa się suma kwot: pierwszej raty 196.000zł , drugiej raty 91.080 zł oraz suma odsetek ustawowych obliczonych od kwoty 196.000zł od dnia 16 stycznia 2012r. do dnia 7 stycznia 2014r. oraz od kwoty 91.080zł od dnia 16 lutego 2012r. do dnia 7 stycznia 2014r. , doliczonych do sumy nie zapłaconych dwóch rat na zasadzie §(...)umowy z dnia 1 grudnia 2011r. w związku z art. 481 k.c.

Przy tak ustalony stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji odwołał się do gwarancyjnej funkcji weksla in blanco i wynikających z tego zasad zabezpieczenia ewentualnych przyszłych roszczeń wierzyciela, mogących wynikać z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, a których wysokości strony nie są w stanie z góry określić. Wskazał, że weksel gwarancyjny in blanco ma charakter kauzalny, a jego podstawą prawną jest porozumienie pozaweksłowe, zawierające upoważnienie do uzupełnienia weksla i określające warunki, po spełnieniu których uzupełnienie może nastąpić. W przepisach prawa wekslowego brak jest jednak jakichkolwiek wymagań co do formy i treści porozumienia. Ocena, czy oświadczenia woli zostały w istocie złożone oraz ich interpretacja dokonywane są w oparciu o ogólne zasady prawa cywilnego (art. 60 kc, 65 kc). Pozwany wystawił weksel i został on od strony formalnej prawidłowo wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową zawartą w umowie. Wystawiony weksel jest typowym wekslem handlowym. Weksel przedłożony do pozwu zdaniem Sądu Okręgowego spełnia wymagania ważności określone w przepisie art. 101 pkt 6 w/w ustawy, gdyż data wpisana przez stronę powodową (...) jest jedyną datą, którą umieścił w wekslu powód, mając ku temu prawo na podstawie §(...)umowy sprzedaży. Oznaczenie daty musi zawierać wskazanie dnia , miesiąca i roku. Zapisanie (napisanie) jedynie jednego z tych elementów, bez wskazania pozostałych, nie może być uznane za oznaczenie daty, gdyż nie pozwala żaden sposób na identyfikację czasu (daty) w jakim czynność została dokonana i tym samym uniemożliwia wywiedzenie ewentualnych skutków prawnych takiej czynności (niedatowanej). Na wekslu własnym in blanco wystawionym przez pozwaną strony czynności (wystawca i remitent) wpisały jedynie(...)Tak zapis nie spełnia wymogu oznaczenia daty, stąd weksel nie zawiera dwóch wykluczających się dat wystawienia. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko pozwanej, że wystawca i remitent zgodnie przypuszczali, że do ewentualnej „realizacji weksla” dojdzie jeszcze w roku 2012, co jednak nie wykluczało wypełnienia weksla w terminie późniejszym. Weksel został wypełniony zgodnie z porozumieniem i deklaracją wekslową zawartą w par(...)umowy. Termin płatności weksla określono na konkretny dzień kalendarzowy.

Niezależnie od tego Sąd pierwszej instancji powołując się na stanowisko orzecznictwa zwrócił uwagę, że skutkiem wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla, w których podniesione zostały przez wystawcę weksla zarzuty dotyczące stosunku prawnego, z którego zobowiązania zabezpieczone zostały przez wystawienie weksla (stosunku podstawowego), przeniesiono spór z płaszczyzny stosunku wekslowego na ogólną płaszczyznę prawa cywilnego. Ten ostatni bowiem stosunek rozstrzyga o tym, czy i w jakim zakresie istnieje po stronie dłużnika zobowiązanie weksłowe zaciągnięte wobec wierzyciela w celu zabezpieczenia wiarygodności cywilnej. Także powód powołał się na ten stosunek. Powoływanie się przez powoda na stosunek prawa cywilnego, w związku z którym wręczony został wierzycielowi weksel, nie stanowi zmiany powództwa. Przedmiotem powództwa pozostaje nadal roszczenie weksłowe, sąd zaś bada jedynie i rozstrzyga, czy i w jakim zakresie podniesione przez dłużnika zarzuty, oparte na stosunku cywilnoprawnym (art. 16 PrWeksl) lub na zawartym przez strony porozumieniu co do uzupełnienia weksla wystawionego in blanco (art. 10 PrWeksl), czynią roszczenie weksłowe powoda bezzasadnym. Wynika z tego, że zarówno zarzuty podniesione przez pozwanego , jak i twierdzenia faktyczne powoda zgłaszane na ich odparcie mogą się obracać wyłącznie w granicach roszczenia objętego wekslem”.

Apelację od tego wyroku złożyła pozwana zaskarżając wyrok w całości. Zarzuciła naruszenie:

1) prawa materialnego a to :

- art. 65§2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię §(...) umowy sprzedaży z dnia 1 grudnia 2011r. wyrażająca się w przyjętym przez Sąd Okręgowy stwierdzeniu, że powód był uprawniony do opatrzenia przedmiotowego weksla datą 7 stycznia 2014r. ,

- art. 102 zd.1 w zw. z art. 101 pkt 6 ustawy Prawo wekslowe poprzez błędną wykładnię wyrażającą się w przyjętym przez Sąd I instancji założeniu, że umieszczenie na wekslu dwóch oznaczeń roku wystawienia weksla nie unieważnia weksla ,

2) naruszenie przepisu postępowania a to art. 321§1 k.p.c. poprzez orzeczenie , co do przedmiotu , który nie był objęty żądaniem pozwu .

Pozwana wniosła o zmianę wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Krakowie dnia 16 stycznia 2014r. sygn. akt IX GNc 33/14 i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Podniosła, że wskazując na wekslu rok 2012r. określono rok wystawienia weksla. Powód przyjmując weksel niepełny uprawniony był jedynie do określenia miesiąca i dnia wystawienia i nie mógł uzupełnić weksla w dacie 7 stycznia 2014r. Zdaniem pozwanej tekst weksla winien być jednoznaczny i nie może pozostawiać wątpliwości a w tym przypadku można odczytać datę weksla na 7 stycznia 2012r. i 7 stycznia 2014r. Oznacza to , że weksel nie jest ważny. Przedmiotem powództwa nakazowego nie była wierzytelność wynikająca ze stosunku podstawowego, stąd Sąd Okręgowy stwierdzając, że pozwana nie zapłaciła umówionych rat wyszedł ponad żądanie .

Strona powodowa wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie kosztów postępowania.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje:

Nie jest zasadny zarzut wyjścia ponad żądanie. Podstawa faktyczna powództwa zawierała wszystkie elementy dotyczące stosunku podstawowego, które stanowiły następnie przedmiot ustaleń. Pozwana wnosząc się w spór również podniosła zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego. Sąd Okręgowy mógł więc uwzględnić przy rozstrzygnięciu stosunek zobowiązaniowy i nie wyszedł ponad żądanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2004r. sygn. akt IV CK 331/02 , Lex nr 599559). Prawidłowe ustalenia Sądu Okręgowego jednoznacznie też wskazują na istnienie wymagalnej wierzytelności z tytułu reszty ceny sprzedaży ruchomości stanowiących wyposażenie przedsiębiorstwa. Apelująca nie przedstawiła żadnych zarzutów co do prawidłowości wyliczenia wysokości długu i terminu zapłaty. Skoro więc Sąd Okręgowy mógł uwzględnić stosunek zobowiązaniowy, w związku z którym weksel został wystawiony, to już ta tylko okoliczność wystarczy do oddalenia apelacji, tym bardziej w braku wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty co do sposobu określenia w nakazie należności ubocznych. Niezależnie od zastrzeżenia prawa własności powód może dochodzić realizacji zobowiązania o resztę ceny nabycia.

Nie jest też zasadny zarzut naruszenia art. 65§2 k.c. Pozwana nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych wykraczających poza osnowę złożonych dokumentów, interpretacja więc woli stron może być jedynie ograniczona do językowej wykładni treści weksla i deklaracji zawartej w umowie z dnia 1 grudnia 2011r. k- 9 (por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 29 czerwca 1995 r. III CZP 66/95 OSNC 1995/12/168). Z treści umowy wynika prawo do wypełnienia a nie tylko uzupełnienia weksla. Zawarcie zaś w druku dokumentu weksla samego roku 2012r. nie pozwala samo w sobie na przyjęcie, że wolą stron było ograniczenie wypełnienia weksla jedynie do 2012r. Same więc przewidywania stron co do możliwości wypełnienia weksla jeszcze w 2012r. nie oznaczają , że upływ 2012r. miałby stanowić termin rozwiązujący uprawnienie czy też moment wygaśnięcia uprawnienia. Wierzyciel zgodnie z uprawnieniem wypełnił weksel i określił zarówno datę wystawienia jak i datę płatności. Jeżeli więc pozwana nie wykazała by umowa stron zakreślała jakiegokolwiek granice co do tych dat, to decydujące znaczenie ma sposób wypełnienia (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 października 1938r. sygn. I C 1286/37 OSN (C) 1939r. Nr 6 poz. 268 i wyrok SN z dnia 30 października 2008r. sygn. akt IV CSK 238/08). Należy tu także przytoczyć także uchwałę

Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2008r. sygn. akt V CK 9/06 Lex nr 421047), z której wynika, że nie jest nieważny weksel , w którym umieszczono oznaczenie nowego roku nad wynikającą z druku blankietu weksla cyfrą roku, co oznacza, że weksle wystawiono w roku nadpisanym i spełnia wymóg określony w art. 1 ust. 7 prawa wekslowego. Stanowisko to znajduje także uzasadnienie na gruncie art. 101pkt 6 prawa wekslowego. Skoro więc nie wykazano by wierzycielowi nie przysługiwało uprawnienie do wypełnienia daty wystawienia weksla w innej dacie niż podpisanie przez dłużnika weksla niezupełnego a data ta mogła odbiegać od roku wynikającego z druku blankietu, to nie można podzielić zarzutu apelującej nieważności weksla. Pozwana nie udowodniła także by weksel ten został wypełniony niezgodnie z porozumieniem w tym w zakresie należności ubocznych. Nie podniesiono żadnych zarzutów co do kwoty wskazanej w wekslu, co oznacza podstawę do żądania odsetek ustawowych od dnia płatności od kwoty wskazanej w wekslu na podstawie art. 48 pkt 2 prawa wekslowego.

Wobec powyższego apelację jako niezasadną oddalono na podstawie art. 385 k.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. przy zastosowaniu § 2 ust. 1 i2, §6 pkt. 7 i §12 ust. 1 pkt.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu(Dz.U. z 2013 r. poz. 490 t.j.).